

PARTICULARITĂȚI ALE COMUNICĂRII CADRELOR MEDICALE CU PACIENȚII

Dr. Ec.As.Med.Pr.Cristina Petronela CHIRIAC,
Prof. Univ. Dr. Vladimir POROCH

„Dimensiunea umană continuă să rămână punctul sensibil al practicii de management.

Indiferent dacă momentele sunt bune sau rele, niciodată nu are loc o înțelegere adevărată a relațiilor și a interacțiunilor în comunicare.

Atunci când există probleme, toată lumea este conștientă că una dintre cauze ar putea fi o problemă de comunicare. Însă ce urmează după aceea?" – Jim Lukazewski, 2006

-
- În funcție de tipologia pacientului aflat în relație cu personalul medical se folosesc diverse moduri specifice de comunicare.
  - Realizarea eficientă a activităților în contextul îngrijirilor medicale depinde în mare măsură de adaptarea actului comunicativ la particularitățile psihosociale ale pacientului.

-
- Abilitățile clinicianului de a explica, asculta și empatiza pot avea un efect profund asupra rezultatelor de sănătate biologică și funcțională, precum și a satisfacției pacientului în experiența de îngrijire.
  - Comunicarea dintre membrii echipei medicale influențează calitatea relațiilor de muncă și are un impact profund asupra siguranței pacienților.

CUM ÎI AJUTĂ PE PACIENȚI O BUNĂ COMUNICARE

- să se simtă în largul lor
- să simtă că dețin controlul
- să se simtă respectați ca ființe umane,
valorizati și apreciați.

METODE DE COMUNICARE

- ❑ Ascultarea și participarea (inclusiv reclamații din partea pacientului, familiei sau aparținătorilor)
- ❑ Comunicarea nonverbală
- ❑ Comunicarea verbală
- ❑ Interviul
- ❑ Comunicarea în scris/Chestionarul

REGULI PENTRU O COMUNICARE EFICIENTĂ

- ❑ Trebuie evitate întreruperile sau elementele care distrag atenția
- ❑ Mesajul - să fie cât mai clar
- ❑ Emitatorul mesajului - să fie cât mai concis
- ❑ Receptorul mesajului - să fie capabil să îl asculte, să îl recepționeze și să îl înțeleagă

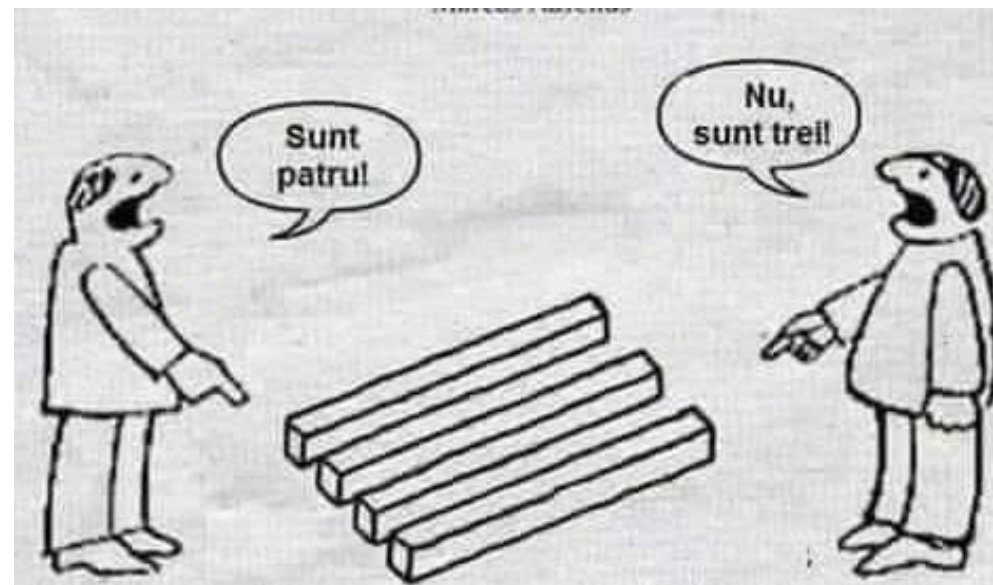
PLÂNGERI/ RECLAMAȚIILE DIN PARTEA PACIENȚILOR, FAMILIEI SAU APARȚINĂTORILOR

- Nu este niciodată ușor, nici plăcut să fii persoana care primește reclamația, mai ales dacă pacientul este supărat, nervos sau, uneori, chiar abuziv.
- 3 lucruri importante de care trebuie să ținem cont în această situație:
  - ❑ • Plângerea nu are legătură cu dvs.: nu o luați personal;
  - ❑ • În cazul în care pacientul/interlocutorul este supărat, nu vă pierdeți cumpătul și nu vă lăsați antrenati în discuții neprincipiale;
  - ❑ • Reclamația vă ajută să înțelegeți și să știți ceea ce este important pentru pacienți/clientii serviciilor de îngrijire, dar și pentru aparținători ori familie.

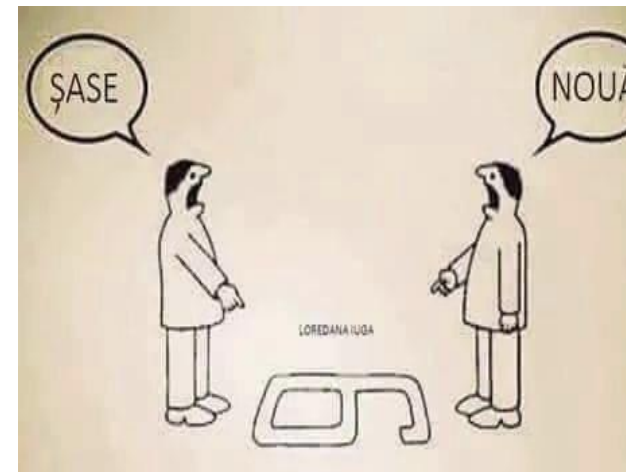
BARIERE ÎN COMUNICARE

- Atunci când funcționează corect, comunicarea ajută la stabilirea unor relații bazate pe încredere și asigură fluxul vital de informații.
- Adesea, o bună comunicare este îngreunată de anumite obstacole ce pot crea neînțelegeri, resentimente, frustrări, iar uneori chiar demoralizarea pacienților.

CUM TREBUIE SĂ PROCEDAȚI

- ❑ Păstrați contact vizual direct cu interlocutorul
- ❑ Participați activ la discuție: acordați persoanei atenția cuvenită
- ❑ Ascultați cu atenție ceea ce vi se transmite.
- ❑ Incercați să înțelegeți punctul de vedere al pacientului/interlocutorului. Dacă aveți deja un răspuns pentru această speță și dacă ține de competența dvs., îl veți transmite la final!
- ❑ Răspundeți pozitiv la ceea ce vi s-a transmis și puneți bazele trecerii către o soluționare favorabilă a problemei apărute.

SOLUȚII PENTRU PACIENȚII CU PROBLEME SENZORIALE

- Vorbiți încet și ascultați cu atenție.
- Nu ridicați tonul la cineva care are probleme de acest tip.
- Pronunțați cuvintele în mod clar și asigurați-vă că persoana poate citi pe buze.
- Dacă este nevoie, utilizați sistemul de scris Braille (apelați la un specialist în acest tip de comunicare).

SOLUȚII PENTRU PACIENȚII CONFUZI SAU CARE SUFERĂ DE DEMENȚĂ

- Dacă este posibil, eliminați toți factorii poluanți fonici (de exemplu, televizorul).
- Găsiți un loc liniștit și izolat, astfel încât persoana respectivă să se poată concentra mai ușor.
- Întrebați aparținătorii care sunt tiparele de comunicare cu persoana în cauză.

SOLUȚII PENTRU PACIENȚII CARE NU CUNOSC LIMBA

- În cazul în care aveți un pacient care nu cunoaște limba și doriți să aveți o conversație complexă și să transmiteți informații suplimentare - apălați la un translator sau la unul dintre membrii familiei (aparținători).

Soluții pentru un mediu de îngrijire aglomerat și pentru lipsa de intimitate

- În cazul în care nu există spațiu liber pentru consultații sau camere de primire a urgențelor (din cauza aglomerației sau a faptului că sunt persoane care vă întrerup discuția cu pacientul din varii motive) - încercați să găsiți un loc izolat improvizat pe care să-l puteți folosi.

Conflictul

“Fenomen psihosocial complex ce derivă din incompatibilitatea reală sau percepută dintre scopurile, valorile, normele sau motivația părților” - Cristea Dumitru

Când apare un conflict?

- Conflictul apare în mod natural când oamenii încep să intercomunică
- Persoanele care dialoghează pot să nu fie de acord asupra modului
  - în care fiecare din persoanele implicate în discuție își îndeplinește sarcinile
  - în care o persoană implicată în discuție o tratează pe cealaltă

Sursele de conflict

- **De tip obiectiv**
  - insuficiența surselor și a resurselor gestionate de cadrele medicale
  - condiții inadecvate de activitate
- **De tip subiectiv**
  - comunicare ineficientă
  - cunoașterea sau interpretarea greșită ale unor aspecte ale realității
  - delimitarea incompleta a scopurilor, responsabilităților

- incompatibilități în planul valorilor, așteptărilor
- probleme de ordin personal
- stări patologice de nervozitate
- lipsa abilităților de comunicare deschisă, eficientă
- instalarea unui climat psihologic tensionat
- stil de conducere inadecvat

Dinamica procesului conflictual

- **Conflictul latent**- prima faza a conflictului în care sub influența sursei de conflict se generează un anumit set de atitudini și sentimente.
- **Conflictul simțit**- deja un conflict „personalizat” având caracteristici tipice individului și adeseori are ca prime forme de manifestare comunicarea defensivă și agresivă.
- **Conflictul manifest**- comportarea observabilă alimentată de percepții și sentimente latent; poate lua calea “luptei” deschise care va genera un învingător și un învins, fie se poate constitui într-o încercare de a restabili obiective comune

Forme de intervenție în conflictul manifest

- **Negocierea**-procesul de comunicare care are ca scop atingerea unei înțelegeri între părți cu scopul de a reduce diferențele dintre ele.
- **Medierea**- forma de intervenție prin care se promovează reconcilierea sau explicarea punctelor de vedere pentru a fi înțelese corect de ambele părți
- **Arbitrajul**- constă în audiere și definirea problemei conflictuale de către o altă persoană de specialitate sau o comisie desemnată de o autoritate.

Modalități de gestionare a conflictelor

- ❑ **Retragerea**- avantajoasă dacă situația conflictuală nu este importantă
- ❑ **Aplanarea**- abordarea conflictului prin încercarea de a-i mulțumi pe toți. Reduce conflictul simțit și este eficace pe termen scurt
- ❑ **Fortarea**-acțiuni de constrângere prin mijloace intelectuale, de etică, pe baza puterii și a autorității acordate de poziție

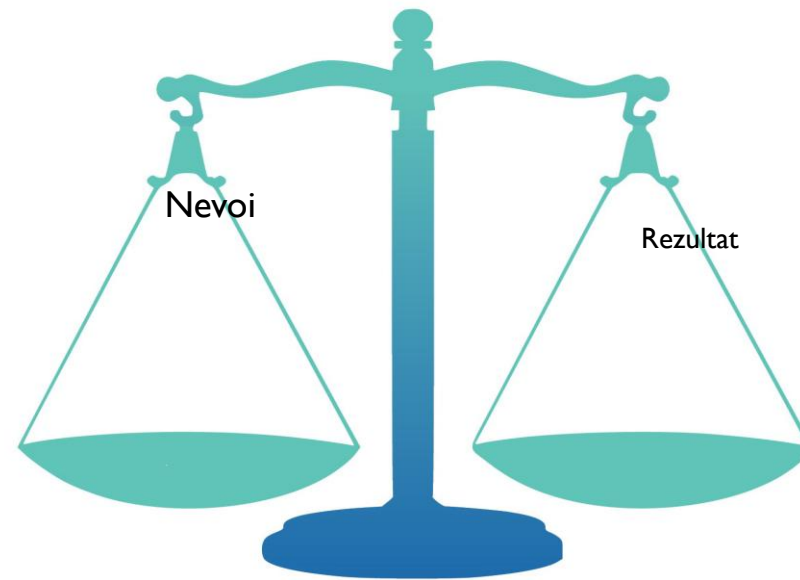
Modalități de gestionare a conflictelor

- ❑ Compromisul-rezolvarea problemelor conflictuale prin concesi reciprocă, ambele părți obținând oarecare satisfacție**
- ❑ Confruntarea-o abordare constructivă a conflictului deoarece, luând în considerare atât nevoia de productivitate, cât și cea de relații de cooperare, este singura care poate conduce la rezolvarea lui definitivă.**

Strategii de rezolvare a conflictului

- Trebuie să convingem pacienții ca suntem receptivi la doleanțele lor și că problemele lor sunt luate în serios
- Permiteți-le să-și exprime gândurile; nu-i întrerupeți chiar dacă ei vorbesc mult timp, pentru ca această aspect ar putea fi înțeles drept lipsă de stimă
- Explicați-le, adresați-le întrebări care le vor ajuta să privească mai clar propria problemă
- În cazul în care pacientul este foarte sensibil și dacă el vede în ceva o problemă, atunci trebuie să cădem de acord cu el, altfel se va socoti jignit și nu va accepta compromisul
- E bine să cunoaștem pacienții predispuși spre conflict pentru a putea evita conflictele din start și pentru a preîntâmpina eșecul nervos al pacientului sau al personalului.

Este o adevărată artă să știi să orientezi și să îndrumi pacientul, să-i oferi informația de care are nevoie fără a se simți sau a te simți jignit; implică un considerabil efort intelectual și fizic

Concluzii

- O buna comunicare face ca pacienții să se simtă respectați ca ființe umane, valoroși și apreciați. În sistemul ideal de asistență medicală, cel mai prețios lucru pe care-l putem oferi pacientului/altei persoane, este timpul alocat.
- Gestionarea conflictelor se realizeaza cu multă rabdare și perseverență prin realizarea unei atmosfere armonioase si crearea unui mediu favorabil catre desfășurarea activității și a relațiilor de comunicare printr-o exprimare sinceră a opiniilor
- În cele din urmă, atitudinea pe care o alegem în fața problemelor ne va defini și ne va ajuta să creștem și să ne dezvoltăm într-un mod sănătos și echilibrat și să păstram echilibrul în relațiile cu cei din jur
- Cu empatie și dragoste față de pacienți, colegi, profesie, o bună pregătire profesională, o bogată cultură generală și cunoașterea instrumentelor de informare, un antrenament fizic și psihic corespunzator este posibila practicarea profesiilor medicale la un nivel înalt calitativ, cu prevenirea sau rezolvarea amiabila a conflictelor.

Vă mulțumesc!

